

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-106-26

Druk nr 2868

Warszawa, 22 lipca 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam
Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych
został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych

Art. 1. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5:

a) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„§ 2a. Osoba głucha oraz osoba doświadczająca trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu mają prawo do występowania przed sądem w znanym im języku migowym oraz prawo do bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza tego języka.”,

b) w § 3 po wyrazach „w § 2” dodaje się wyrazy „lub 2a”;

2) w art. 157:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prezes sądu okręgowego ustanawia biegłych sądowych i prowadzi ich listę w systemie teleinformatycznym.”,

b) po § 1a dodaje się § 1b–1d w brzmieniu:

„§ 1b. Na liście biegłych sądowych zamieszcza się następujące dane dotyczące biegłego sądowego:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) numer PESEL, a w przypadku gdy dana osoba nie posiada numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 3) adres do doręczeń;
- 4) adres poczty elektronicznej i numer telefonu, o ile dana osoba taki numer posiada;
- 5) termin, do którego biegły sądowy został ustanowiony;
- 6) dane dotyczące specjalizacji.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1907, z 2025 r. poz. 526, 820, 1172, 1178 i 1609 oraz z 2026 r. poz. 26 i 370.

§ 1c. Prezes sądu okręgowego zapewnia sądom, prokuraturze i Ministrowi Sprawiedliwości dostęp do listy biegłych sądowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 1d. Lista biegłych sądowych w zakresie ograniczonym do danych, o których mowa w § 1b pkt 1, 5 i 6, jest dostępna w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem wyszukiwarki biegłych sądowych w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych. Biegły może wyrazić zgodę na ujawnienie na liście biegłych sądowych dostępnej w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem wyszukiwarki biegłych sądowych także danych, o których mowa w § 1b pkt 3 lub 4. Prezes sądu okręgowego zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej sądu informację o adresie, pod którym w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych jest dostępna wyszukiwarka biegłych sądowych.”;

3) w art. 175da § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji może określić, w drodze rozporządzenia, dla jednego lub kilku sądowych systemów teleinformatycznych:

- 1) opis danego systemu, zawierający jego strukturę, wymaganą minimalną funkcjonalność oraz zakres komunikacji między elementami jego struktury,
- 2) wymagania standaryzujące w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju danego systemu,
- 3) sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem danego systemu

– mając na uwadze zapewnienie spójności sądowych systemów teleinformatycznych, w szczególności w zakresie jednorodności zakresu i rodzaju danych, a także zachowanie zgodności z minimalnymi wymogami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.”.

Art. 2. Prezes sądu okręgowego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wzywa biegłych sądowych wpisanych na listę biegłych sądowych prowadzoną na podstawie art. 157 § 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, do uzupełnienia brakujących danych, o których mowa w art. 157 § 1b ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, i niezwłocznie uzupełnia listę biegłych sądowych o te dane.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy ma na celu:

1. wprowadzenie jednoznacznie brzmiącego przepisu umożliwiającego osobom głuchym bezpłatną pomoc tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych na takich samych zasadach, na jakich osoby niewładające w wystarczającym stopniu językiem polskim korzystają z pomocy tłumacza języka naturalnego,
2. uregulowanie zagadnień związanych z przetwarzaniem danych osobowych biegłych sądowych w drodze przepisów o randze ustawowej i zapewnienie możliwości prowadzenia list biegłych sądowych w postaci elektronicznej, w systemie teleinformatycznym udostępnionym i administrowanym przez Ministra Sprawiedliwości,
3. modyfikację delegacji do wydania aktu wykonawczego zawartej w art. 175da § 9 nowelizowanej ustawy.

W zakresie zmiany pierwszej projektowana nowelizacja jest wynikiem uwzględnienia petycji Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych przez Ministra Sprawiedliwości oraz Sejmową Komisję ds. Petycji. Zaproponowany przepis zastąpi kształtującą się w niektórych sądach praktykę interpretowania art. 5 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.), zwanej dalej „u.s.p.”, w kierunku objęcia jego dyspozycją także osób niesłyszących (oraz osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu) jednoznacznym unormowaniem dotyczącym prawa do udziału w postępowaniu osoby głuchej z bezpłatną pomocą tłumacza języka migowego. Dodanie art. 5 § 2a u.s.p. zniesie także barierę dla osób głuchych dochodzenia swoich praw ze względu na ewentualne dodatkowe koszty związane z udziałem tłumacza języka migowego w postępowaniu. Konsekwencją tej zmiany jest modyfikacja art. 5 § 3 u.s.p. w zakresie obejmującym odesłanie także do dodawanego art. 5 § 2a.

Zmiana druga obejmuje uregulowanie zagadnień związanych z przetwarzaniem danych osobowych biegłych sądowych w drodze przepisów o randze ustawowej. Projektowane rozwiązania pozwolą na prowadzenie list biegłych nie – jak dotychczas – wyłącznie w postaci papierowej, ale w postaci elektronicznej, w systemie teleinformatycznym udostępnionym i administrowanym przez Ministra Sprawiedliwości, co usprawni proces aktualizacji i pozyskiwania, a następnie udostępniania uprawnionym podmiotom informacji o biegłych sądowych na potrzeby postępowań sądowych. Zmiany pozwolą na objęcie biegłych sądowych

usługą „ROBUS” (Rejestr Osób Biorących Udział w Postępowaniu Sądowym), mającą za zadanie bieżące wsparcie funkcjonowania jednostek organizacyjnych wymiaru sprawiedliwości.

„ROBUS” to usługa wywodząca się z rozwiązania zaprojektowanego i wdrożonego w ramach projektu „Wymiana danych między sądami powszechnymi a samorządami zawodowymi”. ROBUS to rozwiązanie, które odpowiada na potrzeby w zakresie usprawnienia dostępu sądów powszechnych do aktualnej, zbiorczej informacji o profesjonalnych uczestnikach postępowania sądowego. ROBUS ma za zadanie bieżące wsparcie funkcjonowania jednostek organizacyjnych wymiaru sprawiedliwości, a jego celem jest dalsze usprawnianie wymiany danych, zainicjowanej wskazanym projektem, co wpisuje się w założenie usprawnienia postępowań sądowych przez zmniejszenie liczby błędów w toku wyznaczania lub weryfikacji statusu zawodowego początkowo pełnomocników, a obecnie również kolejnych grup zawodowych. Kolejnym etapem rozwoju jest również zarządzanie informacją o biegłych sądowych i jej udostępnianie, co przyczyni się do wzrostu efektywności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

System teleinformatyczny, w którym zgodnie z projektowanym art. 157 § 1 u.s.p. jest prowadzona lista biegłych, jest udostępniany i administrowany przez Ministra Sprawiedliwości (co wynika z art. 175da § 1–3 u.s.p.), pełniącego również, obok prezesów sądów okręgowych, funkcję administratora danych osobowych, każdy w zakresie wykonywanych zadań (zgodnie z art. 175da § 5 u.s.p.). Natomiast w zakresie prowadzenia przedmiotowego systemu teleinformatycznego mają zastosowanie zasady określone w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557, z późn. zm.).

Projektowana regulacja przewiduje również dodanie przepisów stanowiących podstawę przetwarzania danych osobowych biegłych w zakresie: imienia i nazwiska biegłego, numeru PESEL albo danych dokumentu potwierdzającego tożsamość, specjalizacji, terminu, do którego biegły został ustanowiony, adresu do korespondencji, numeru telefonu i adresu poczty elektronicznej.

Zapewnienie podstawy prawnej dla uzyskania dostępu do danych obejmujących numer PESEL biegłego jest konieczne z uwagi na potrzebę zagwarantowania jednoznacznej identyfikacji takiej osoby. Obecnie jedynym atrybutem jednoznacznie i niezaprzeczalnie identyfikującym obywatela polskiego jest właśnie numer PESEL (może bowiem dojść do sytuacji, w której na

liście biegłych będą figurować osoby o identycznym imieniu i nazwisku). Analogiczne przepisy w zakresie udostępniania sądom i Ministrowi Sprawiedliwości numerów PESEL funkcjonują już w ustawach regulujących zawody radcy prawnego (art. 60¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Dz. U. z 2024 r. poz. 499, z późn. zm.) i adwokata (art. 58a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, Dz. U. z 2024 r. poz. 1564, z późn. zm.). Ponadto należy wskazać, że uzupełnienie danych o numer PESEL osób figurujących w systemie ROBUS jest niezbędne dla dalszego rozwoju systemu i jego integracji z Portalem Informacyjnym, który w przyszłości będzie również wykorzystywany w celu przekazywania biegłym sądowym informacji o postępowaniu sądowym, zapewnianiu dostępu do akt sądowych drogą elektroniczną, czy też komunikacji dwukierunkowej między biegłym a sądem.

Obecne kierunki w zakresie informatyzacji wymiaru sprawiedliwości dążą do cyfryzacji wszelkich rejestrów i baz, z których korzystają sądy powszechne. Przetwarzanie danych w systemie teleinformatycznym jest wygodniejsze, ale również bardziej wiarygodne, gdyż aktualizacja danych, do których dostęp uzyskują sądy, odbywa się w sposób automatyczny i nie jest związana z koniecznością przesyłania list w postaci skanów dokumentów papierowych. Stąd też należy uznać, że wyposażenie sądów w możliwość uzyskania danych kontaktowych do biegłego sądowego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego jest pożądana i odpowiada zmianom prowadzonym również w innych obszarach prawa procesowego.

W zakresie ochrony danych osobowych przetwarzanych w systemie ROBUS należy wskazać, że od początku jego funkcjonowania, tj. od 2016 r., za jego pośrednictwem udostępniane są uprawnionym podmiotom (w szczególności sądom) informacje o profesjonalnych uczestnikach postępowań sądowych, w tym radcach prawnych i adwokatach, zawierające również, w oparciu o istniejące już podstawy prawne, numer PESEL tych osób. System ten był projektowany w taki sposób, że obecnie nie identyfikuje się w nim podatności i zagrożeń dla ochrony danych osobowych. Dostęp do systemu jest reglamentowany, nadawany na wniosek uprawnionych podmiotów i zapewnia rozliczalność dostępu. Od momentu wdrożenia systemu ROBUS nie odnotowano przypadku naruszenia ochrony danych osobowych w systemie. Tym samym można uznać, że już w fazie projektowania systemu prawidłowo zidentyfikowano ryzyka i uwzględniono środki służące wyeliminowaniu zagrożenia naruszenia ochrony danych osobowych. W konsekwencji zasadne jest przyjęcie, że ryzyka naruszenia ochrony danych osobowych – rozumiane jako kombinacja prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia oraz jego skutków – nie są obecnie identyfikowane, gdyż budowa systemu oraz funkcjonalności zapobiegają możliwości ich zmaterializowania się.

W projekcie, określając zakres i cele przetwarzania danych zawartych na listach biegłych sądowych, przyjęto, że będą one udostępniane sądom, prokuraturze (Prokuratorowi Generalnemu, prokuratorom powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorom Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu) i Ministrowi Sprawiedliwości, za pośrednictwem przedmiotowego systemu teleinformatycznego, w zakresie wszystkich danych w nich zawartych (art. 157 § 1c u.s.p.). Natomiast w przypadku pozostałych zainteresowanych udostępniana w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem systemu teleinformatycznego lista biegłych sądowych pozbawiona będzie adresu do korespondencji, adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu, o ile biegły nie wyrazi zgody na ich udostępnianie, a także pozbawiona numerów PESEL (art. 157 § 1d u.s.p.). Powyższe ma na celu uczynienie zadość zasadom dotyczącym przetwarzania danych osobowych, o których mowa w art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Należy wskazać, że projekt ustawy w powyższym zakresie powiela rozwiązania prawne zawarte w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych wpisanym do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod nr UD54 i wycofanym z uwagi na podjęcie prac legislacyjnych nad projektem ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących (UD265), który zakłada znacznie dalej idące rozwiązania w stosunku do zaproponowanych w projekcie UD54 i niniejszym projekcie ustawy, w szczególności w zakresie odejścia od dotychczasowego modelu ustanawiania biegłych sądowych. Należy jednak wskazać, że projekt ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących przewiduje daleko idące, systemowe zmiany, których wejście w życie nie nastąpi w najbliższym czasie. Co więcej, proponowane obecnie rozwiązania nie są sprzeczne z założeniami projektu ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących w zakresie istnienia centralnej listy biegłych sądowych i jej informatyzacji, przeciwnie, projektowane zmiany stanowią krok w kierunku stanu prawnego planowanego w tej ustawie. Skutki proponowanych zmian legislacyjnych w postaci powstania listy biegłych sądowych prowadzonej w systemie teleinformatycznym nie zostaną zatem zaprzepaszczone nawet po wprowadzeniu ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących.

Zmiana trzecia obejmuje modyfikację delegacji do wydania rozporządzenia zawartej w art. 175da § 9 u.s.p., która dotychczas nie została zrealizowana.

Istota zmiany sprowadza się do uczynienia delegacji fakultatywną, a nadto dającą możliwość wydania na jej podstawie więcej niż jednego aktu wykonawczego odnoszącego się do jednego albo kilku sądowych systemów teleinformatycznych, w zależności od diagnozy potrzeb w tym zakresie. Z tego też powodu unormowano określenie organu właściwego do wydania aktu, wskazując na jego fakultatywny charakter, zakres spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu (tożsamy jak dotychczas, przy czym dodano jedynie, że rozporządzenie może dotyczyć poszczególnych systemów, a zatem nie wszystkich, oraz zrezygnowano z doprecyzowania sądowych systemów teleinformatycznych wskazaniem „stosowanych w sądach powszechnych”, jako zbędnego), oraz wytyczne dotyczące treści tego aktu.

Przyczyną projektowanej zmiany (w zakresie zastąpienia niewykonanego, obligatoryjnego upoważnienia ustawowego delegacją fakultatywną, umożliwiającą wydanie kilku rozporządzeń dotyczących poszczególnych sądowych systemów teleinformatycznych) jest realizacja projektu Cyfrowy Sąd. Głównym celem projektu jest zaprojektowanie, zbudowanie, wdrożenie oraz uruchomienie jednego ogólnokrajowego systemu w oparciu o nowoczesne rozwiązania techniczno-systemowe. W wyniku podjętych działań powstanie system bazowy, który zlikwiduje ogromne zróżnicowanie obecnie stosowanych systemów repertoryjno-biurowych i związane z tym rozbieżności m.in. formatu danych, a także umożliwi dalszy rozwój funkcjonalności w celu ich dostosowania do zmieniających się uwarunkowań prawnych, organizacyjnych oraz potrzeb interesariuszy. Ponadto rozwiązanie to pozostaje w korelacji z organizacyjną centralizacją służb IT w sądownictwie powszechnym wprowadzonym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1860).

Zastosowanie nowoczesnych technologii w systemie wpłynie zatem na poprawę efektywności procesów realizowanych w sądach powszechnych i stworzy techniczne podwaliny pod cyfrowe akta sądowe oraz automatyzację czynności, analiz i procesów decyzyjnych. By to uczynić, mając na względzie np. aspekty związane z cyberbezpieczeństwem (cybersecurity), wymagany będzie akt, na kanwie którego zostanie to unormowane. Tym aktem będzie właśnie rozporządzenie, wydawane na podstawie nowelizowanej delegacji ustawowej.

Dodatkowo wskazać należy, że chcąc prowadzić odpowiednią i rzetelną koordynację zadań obejmujących realizację obowiązków Ministra Sprawiedliwości w zakresie utrzymania i administrowania systemem teleinformatycznym obsługującym postępowanie sądowe, zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację zadań dotyczących

informatyzacji i prowadzenie spraw związanych z zakupem sprzętu komputerowego i materiałów eksploatacyjnych oraz usług informatycznych i teleinformatycznych, nadal istnieje potrzeba opracowania opisu/opisów sądowych systemów teleinformatycznych stosowanych w sądach powszechnych, zawierającego/zawierających strukturę systemu, wymaganą minimalną funkcjonalność systemu/systemów oraz zakres komunikacji między elementami struktury systemu/systemów. Ponadto nadal istnieje potrzeba sporządzenia wymagań standaryzujących w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju systemu, jak również w aspekcie określenia sposobu postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu.

Należy również zaakcentować, że w 2023 r. weszła w życie Dyrektywa w sprawie środków na rzecz wysokiego wspólnego poziomu cyberbezpieczeństwa w całej Unii (Dyrektywa NIS2). Nowe przepisy dotyczą cyberbezpieczeństwa podmiotów działających w kluczowych i ważnych sektorach gospodarki. Ich celem jest zwiększenie odporności państwa i przedsiębiorstw na cyberzagrożenia oraz zapewnienie ciągłości działania usług. Dyrektywa NIS2 nakłada obowiązki w zakresie zarządzania ryzykiem, zgłaszania incydentów i organizacji bezpieczeństwa IT. W Polsce przepisy te zostały wdrożone przez nowelizację ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa, dokonaną ustawą z dnia 23 stycznia 2026 r. o zmianie ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 252). Uchwalona ustawa dostosowuje krajowy system cyberbezpieczeństwa do zmienionego otoczenia cyfrowego i rosnącej skali zagrożeń w cyberprzestrzeni. Zmiany obejmują m.in. rozszerzenie katalogu podmiotów objętych obowiązkami, zastąpienie dotychczasowego podziału na operatorów usług kluczowych i dostawców usług cyfrowych nową kategorią podmiotów kluczowych i podmiotów ważnych, wzmocnienie systemu reagowania na incydenty oraz doprecyzowanie ról organów odpowiedzialnych za cyberbezpieczeństwo. Także z tego względu wymagane jest narzędzie, za pomocą którego Minister Sprawiedliwości będzie mógł uregulować kwestie związane z cyberbezpieczeństwem w ramach sądowych systemów teleinformatycznych.

Przepis przejściowy art. 2 zobowiązuje prezesów sądów do podjęcia w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy czynności nakierowanych na uzupełnienie danych osobowych biegłych sądowych zgodnie z ich projektowanym zakresem podlegającym uwzględnieniu na listach biegłych sądowych, nie przewidując jednak żadnych negatywnych skutków braku niewywiązania się przez biegłego z obowiązku uzupełnienia danych, jakimi sąd nie dysponuje. Celem projektowanej ustawy nie jest bowiem weryfikacja biegłych czy też ustanowienie

podstawy do ich odwołania w przypadku zaniechań związanych z aktualizacją listy, a jedynie stworzenie podstaw prawnych do umożliwienia ujęcia w sądowym systemie teleinformatycznym dotychczasowych list biegłych sądowych.

W projekcie przewidziano, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie jest spreczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. 2006 r. poz. 936) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2006 r. poz. 404). Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projekt nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie będzie miał negatywnego wpływu na rynek pracy oraz na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projekt nie podlega dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości – ministerstwo wiodące Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu <u>pod względem legislacyjnym i merytorycznym:</u> Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu <u>opiekun legislacyjny:</u> Marcin Gubała, Dyrektor Departamentu Legislacyjnego e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 764 Janusz Kopciński, główny specjalista, Departament Legislacyjny e-mail: janusz.kopcinski@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 640 <u>opiekun merytoryczny:</u> Adam Synakiewicz, Dyrektor Departamentu Prawa Karnego e-mail: sekretariat.dpk@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 645	Data sporządzenia 10.07.2026 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w wykazie prac UD379
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

1. Obecne kierunki w zakresie informatyzacji wymiaru sprawiedliwości dążą do cyfryzacji wszelkich rejestrów i baz, z których korzystają sądy powszechne. Przetwarzanie danych w systemie teleinformatycznym jest wygodniejsze, ale również bardziej wiarygodne, gdyż aktualizacja danych, do których dostęp uzyskują sądy, odbywa się w sposób automatyczny i nie jest związana z koniecznością przysyłania dokumentów w postaci papierowej.
- Rejestr Osób Biorących Udział w Postępowaniu Sądowym (dalej: „ROBUS”) to usługa wywodząca się z rozwiązania zaprojektowanego i wdrożonego w ramach projektu pt.: „Wymiana danych między sądami powszechnymi a samorządami zawodowymi” (dalej: „RPA”). ROBUS to rozwiązanie, które odpowiada na potrzeby w zakresie usprawnienia dostępu sądów powszechnych do aktualnej, zbiorczej informacji o profesjonalnych uczestnikach postępowania sądowego.
- Głównym zadaniem ROBUS jest bieżące wsparcie funkcjonowania jednostek organizacyjnych wymiaru sprawiedliwości, a jego celem – dalsze usprawnianie wymiany danych, zainicjowanej projektem RPA (wpisuje się to w założenie usprawnienia postępowań sądowych przez zmniejszenie ilości błędów w toku wyznaczania lub weryfikacji statusu zawodowego – początkowo pełnomocników – a obecnie również kolejnych grup zawodowych).
- Kolejnym etapem rozwoju ROBUS jest zarządzanie i udostępnianie informacji o biegłych sądowych, co przyczyni się do wzrostu efektywności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Pozwoli to na prowadzenie list biegłych nie jak dotychczas – wyłącznie w postaci papierowej, ale w postaci elektronicznej, a zatem usprawni proces aktualizacji i pozyskiwania, a następnie udostępniania informacji o biegłych sądowych na potrzeby prowadzonych postępowań sądowych.
- Obecnie obowiązujące regulacje dotyczące przetwarzania danych osobowych biegłych sądowych stanowią podstawę do przetwarzania tych danych w systemie ROBUS, jedynie w zakresie udostępnionym na stronach internetowych sądów (zgodnie z § 122 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych¹⁾). W praktyce są to: imię i nazwisko biegłego sądowego, specjalizacja oraz termin, do którego został ustanowiony. Informacje te, jako dotyczące osoby pełniącej funkcję publiczną i związane z pełnieniem tej funkcji, stanowią informację publiczną i nie podlegają ochronie ze względu na prywatność (art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej²⁾). Inne dane, m.in.: adres do korespondencji czy numer telefonu,

¹⁾ (Dz. U. z 2024 r. poz. 867, z późn. zm.)
²⁾ (Dz. U. z 2022 r. poz. 902 i z 2025 r. poz. 1844)

zamieszczane są na tych listach jedynie za zgodą biegłego. W celu zamieszczenia w systemie ROBUS szerszego katalogu danych osobowych niezbędne jest dokonanie odpowiednich zmian legislacyjnych.

2. Zgodnie z brzmieniem art. 5 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych³⁾ (dalej „u.s.p.”), osoba niewładająca w wystarczającym stopniu językiem polskim ma prawo do występowania przed sądem w znanym przez nią języku i bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza.

Brak jest analogicznego, jednoznacznie brzmiącego przepisu odnoszącego się w bezpośredni sposób do osób niesłyszących oraz osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu i zapewnienia im bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych, co może powodować, że osoby te niekiedy rezygnują z dochodzenia swoich praw na drodze sądowej z obawy na ewentualne dodatkowe koszty tłumacza języka migowego w postępowaniu sądowym.

Ponadto w tej sprawie Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych wystosowało petycję⁴⁾, która to została uznana przez Ministra Sprawiedliwości oraz Sejmową Komisję ds. Petycji.

3. Przepis art. 175da § 9 u.s.p., zawiera delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określającego:

- a) opis sądowych systemów teleinformatycznych stosowanych w sądach powszechnych, zawierający strukturę systemu, wymaganą minimalną funkcjonalność systemu oraz zakres komunikacji między elementami struktury systemu,
- b) wymagania standaryzujące w zakresie bezpieczeństwa, wydajności i rozwoju systemu,
- c) sposób postępowania w zakresie stwierdzania zgodności oprogramowania z opisem systemu

– mając na uwadze zapewnienie spójności sądowych systemów teleinformatycznych stosowanych w sądach powszechnych, w szczególności w zakresie jednorodności zakresu i rodzaju danych, a także zachowanie zgodności z minimalnymi wymogami i sposobem stwierdzania zgodności oprogramowania, określonymi na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Dotychczas delegacja ta nie została zrealizowana, w związku z czym zachodzi konieczność zmiany w zakresie zastąpienia niewykonanego, obligatoryjnego upoważnienia ustawowego delegacją fakultatywną, umożliwiającą wydanie kilku rozporządzeń dotyczących poszczególnych sądowych systemów teleinformatycznych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

1. Centralizacja list biegłych w systemie ROBUS

Rozwiązaniem niezbędnym dla zapewnienia gwarancji prawnych i spełnienia wymagań uregulowania zagadnień związanych z przetwarzaniem danych osobowych biegłych sądowych w drodze przepisów o randze ustawowej jest nowelizacja ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Projektowane przepisy określają zakres i cele przetwarzania danych osobowych biegłych sądowych znajdujących się na liście biegłych sądowych, prowadzonej w systemie teleinformatycznym ROBUS, a także obowiązki prezesów sądów okręgowych i Ministra Sprawiedliwości w tym zakresie.

Zgodnie z projektowanym art. 157 § 1 u.s.p., prezes sądu okręgowego ustanawia biegłych sądowych i prowadzi ich listę w systemie teleinformatycznym. Minister Sprawiedliwości jest podmiotem udostępniającym system teleinformatyczny (i administrującym tym systemem, co wynika z art. 175da § 1–3 u.s.p.), w którym prowadzona jest lista biegłych, jak również, obok prezesów sądów okręgowych, pełni funkcję administratora danych osobowych, każdy w zakresie wykonywanych zadań (zgodnie z art. 175da § 5 u.s.p.). Natomiast w zakresie prowadzenia przedmiotowego systemu teleinformatycznego mają zastosowanie zasady określone w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557, z późn. zm.).

³⁾ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907, z 2025 r. poz. 526, 820, 1172, 1178 i 1609 oraz z 2026 r. poz. 26 i 370)

⁴⁾ Petycja z dnia 19 maja 2025 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 334, z późn. zm.) w zakresie korzystania przez osoby głuche z pomocy tłumaczy polskiego języka migowego w postępowaniach sądowych (Nr BKSP-155-X-543/25)

Projektowana regulacja przewiduje również dodanie przepisów stanowiących podstawę przetwarzania danych osobowych biegłych. Zgodnie z dodawanym § 1b w art. 157 u.s.p., na liście biegłych sądowych, prowadzonej w systemie teleinformatycznym, będą zamieszczane następujące dane dotyczące biegłego sądowego:

- imię i nazwisko,
- numer PESEL, o ile biegły sądowy go posiada,
- adres do korespondencji,
- adres poczty elektronicznej i numer telefonu, o ile numer taki posiada,
- termin, do którego biegły sądowy został ustanowiony,
- dane dotyczące specjalizacji.

Zapewnienie podstawy prawnej dla uzyskania dostępu do danych obejmujących numer PESEL biegłego jest konieczne z uwagi na potrzebę zagwarantowania jednoznacznej identyfikacji takiej osoby. W chwili obecnej jedynym atrybutem jednoznacznie i niezaprzeczalnie identyfikującym obywatela polskiego jest właśnie numer PESEL (może bowiem dojść do sytuacji, w której na liście biegłych figurować będą osoby o identycznym imieniu i nazwisku).

Analogiczne przepisy w zakresie udostępniania sądom i Ministrowi Sprawiedliwości numerów PESEL funkcjonują już w ustawach regulujących zawody: radcy prawnego – art. 60¹ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych⁵⁾, i adwokata – art. 58a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze⁶⁾. Zatem, korzystając z istniejących praktyk, należy przenieść to rozwiązanie również na regulacje dotyczące biegłych sądowych.

Ponadto wskazać należy, że uzupełnienie danych o numer PESEL osób figurujących w systemie ROBUS jest niezbędne dla dalszego rozwoju systemu i jego integracji z Portalem Informacyjnym, który w przyszłości będzie również wykorzystywany w celu przekazywania biegłym sądowym informacji o postępowaniu sądowym, zapewnianiu dostępu do akt sądowych drogą elektroniczną, czy też komunikacji dwukierunkowej między biegłym a sądem.

W projekcie, określając zakres i cele przetwarzania danych zawartych na listach biegłych sądowych, przyjęto, że będą one udostępniane sądom, prokuraturze (Prokuratorowi Generalnemu, prokuratorom powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz prokuratorom Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu) i Ministrowi Sprawiedliwości, za pośrednictwem przedmiotowego systemu teleinformatycznego, w zakresie wszystkich danych w nich zawartych.

Natomiast w przypadku pozostałych zainteresowanych, w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, udostępniana będzie lista biegłych sądowych bez następujących danych: adresu do korespondencji, adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu (o ile biegły, na wezwanie prezesa sądu okręgowego do złożenia oświadczenia w tym przedmiocie, nie wyraził zgody na ich udostępnianie), a także numerów PESEL. Postępowanie takie jest zgodne z zasadami przetwarzania danych osobowych, o których mowa w art. 5 RODO.

Prezesi sądów okręgowych, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, będą obowiązani do wezwania biegłych do przekazania brakujących danych osobowych, których zamieszczanie na liście biegłych sądowych jest przewidziane projektowanymi przepisami (w szczególności może to dotyczyć numeru PESEL oraz adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu) i na tej podstawie do uzupełnienia list. Celem projektowanej ustawy nie jest bowiem weryfikacja biegłych czy też danie podstaw do ich odwołania w przypadku zaniechań związanych z aktualizacją listy, a jedynie stworzenie podstaw prawnych do umożliwienia ujęcia w sądowym systemie teleinformatycznym dotychczasowych list biegłych sądowych.

Projektowane zmiany przyspieszą budowę rejestru biegłych sądowych i instytucji opiniujących, o którym mowa w projekcie ustawy o biegłych sądowych i instytucjach opiniujących (UD265). Zgodnie z przedmiotową nowelizacją u.s.p. wymagany jest numer PESEL biegłego, który będzie zamieszczony w rejestrze. Zatem oba projekty idą dokładnie w tym samym kierunku w zakresie budowy rejestru biegłych i instytucji opiniujących.

⁵⁾ (Dz. U. z 2024 r. poz. 499, z 2025 r. poz. 1172 oraz z 2026 r. poz. 370, 731, 846)

⁶⁾ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1564, z 2025 r. poz. 1172 oraz z 2026 r. poz. 370 i 846)

2. Zapewnienie osobom głuchym tłumacza języka migowego

W celu zapewnienia bezpłatnego dostępu osobom głuchym oraz osobom doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu do tłumacza języka migowego w postępowaniu sądowym proponuje się dodanie § 2a w art. 5 u.s.p., który stanowi, że:

„Osoba głucha oraz osoba doświadczająca trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu mają prawo do występowania przed sądem w znanym im języku migowym oraz prawo do bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza tego języka.”.

Wprowadzenie powyższego przepisu usunie wątpliwości interpretacyjne w zakresie możliwości korzystania przez ww. osoby z bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych, na tych samych zasadach jak osoby niewładające w wystarczającym stopniu językiem polskim korzystają z pomocy tłumacza przysięgłego.

Zaproponowany przepis zastąpi kształtującą się w niektórych sądach praktykę interpretowania art. 5 § 2 u.s.p na rzecz udziału takiego tłumacza w postępowaniu. Ponadto zniesie barierę dla odbiorców normy dochodzenia swoich praw ze względu na ewentualne dodatkowe koszty związane z udziałem tłumacza języka migowego w postępowaniu.

3. Pozostałe zmiany

Proponuje się modyfikację § 9 w art. 175da u.s.p., który zawiera delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określającego m.in.: opis poszczególnych sądowych systemów teleinformatycznych stosowanych w sądach powszechnych, zawierający strukturę systemu, wymaganą minimalną funkcjonalność systemu oraz zakres komunikacji między elementami struktury systemu.

Istota zmiany sprowadza się do uczynienia delegacji fakultatywną, a ponadto dającą możliwość wydania na jej podstawie więcej niż jednego aktu wykonawczego odnoszącego się do jednego albo kilku sądowych systemów teleinformatycznych, w zależności od diagnozy potrzeb w tym zakresie. Z tego też powodu unormowano określenie organu właściwego do wydania, aktu wskazując na jego fakultatywny charakter, zakres spraw przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu (tożsamy jak dotychczas, przy czym dodano jedynie, że rozporządzenie może dotyczyć poszczególnych systemów, a zatem nie wszystkich, oraz zrezygnowano z doprecyzowania sądowych systemów teleinformatycznych wskazaniem „stosowanych w sądach powszechnych”, jako zbędnego) oraz wytyczne dotyczące treści tego aktu. Przyczyną projektowanej zmiany jest realizacja projektu Cyfrowy Sąd, którego głównym celem jest: zaprojektowanie, zbudowanie, wdrożenie oraz uruchomienie jednego ogólnokrajowego systemu w oparciu o nowoczesne rozwiązania techniczno-systemowe.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ze względu na poziom szczegółowości oraz charakter projektowanych zmian, nie przeprowadzono analizy prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Biegli sądowi	ok. 13 tys. osób	Informacje ogólnodostępne	Przekazanie właściwemu prezesowi sądu okręgowego określonych danych (numer PESEL, adres poczty elektronicznej i numer telefonu) – na wezwanie prezesa sądu.
Prezesi sądów okręgowych	47	Ministerstwo Sprawiedliwości	Wprowadzenie danych otrzymanych od biegłych sądowych (numer PESEL, adres poczty elektronicznej i numer telefonu), do systemu teleinformatycznego – w terminie 3 miesięcy od dnia ich otrzymania. Prowadzenie listy biegłych sądowych w systemie teleinformatycznym. Obowiązek udostępniania listy biegłych sądowych, prowadzonej w systemie teleinformatycznym,

			następującym podmiotom: sądom, prokuraturze, Ministrowi Sprawiedliwości. Administrator danych osobowych w systemie teleinformatycznym, w którym prowadzona będzie lista biegłych sądowych – w zakresie wykonywanych zadań.
Minister Sprawiedliwości	1	Informacja ogólnodostępna	Obowiązek udostępnienia i administrowania systemem teleinformatycznym do prowadzenia listy biegłych sądowych. Administrator danych osobowych w systemie teleinformatycznym, w którym prowadzona będzie lista biegłych sądowych – w zakresie wykonywanych zadań. Modyfikacja w zakresie delegacji ustawowej w zakresie wydania aktu wykonawczego określającego m.in.: opis sądowych systemów teleinformatycznych stosowanych w sądach powszechnych (zmiana z obligatoryjnej na fakultatywną).
Osoby głuche oraz osoby doświadczające trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu	ok. 50 tys. osób ⁷⁾	Informacje ogólnodostępne ⁸⁾	Możliwość zapewnienia bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych (określenie jednoznacznych przepisów w tym zakresie).
Minister właściwy do spraw informatyzacji	1	Informacja ogólnodostępna	Modyfikacja w zakresie delegacji ustawowej w zakresie współpracy przy wydaniu aktu wykonawczego określającego m.in.: opis sądowych systemów teleinformatycznych stosowanych w sądach powszechnych (zmiana z obligatoryjnej na fakultatywną).

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”, zgodnie z § 4 i § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) oraz stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2026 r. poz. 936).

Projekt został przekazany do zaopiniowania:

1. Krajowej Radzie Sądownictwa,
2. Prezesom Sądów Apelacyjnych,
3. Rzecznikowi Praw Obywatelskich,
4. Sądowi Najwyższemu.

Projekt został przekazany do konsultacji publicznych do następujących podmiotów:

1. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju,
2. Fundacja im. Stefana Batorego,

⁷⁾ Osoby te posługują się Polskim Językiem Migowym (PJM) jako swoim pierwszym językiem.

⁸⁾ <https://www.poznan.pl/mim/hc/news/miedzynarodowy-dzien-gluchych-refleksja-nad-sytuacja-gluchych-w-polsce,238158.html> (dostęp 16.01.2026 r.)

3. Fundacja Świat Głuchych,
4. Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
5. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
6. Polska Fundacja Osób Słabosłyszących,
7. Polskie Stowarzyszenie Rzeczników i Biegłych Sądowych,
8. Polskie Towarzystwo Ekspertów i Biegłych Sądowych,
9. Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP „Votum”,
10. Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych,
11. Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
12. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
13. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”,
14. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce,
15. Stowarzyszenie Sędziów THEMIS,
16. Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych.

Na przedstawienie stanowiska w opiniowaniu i konsultacjach publicznych wyznaczono termin 14 dni od dnia otrzymania przez ww. podmioty pism kierujących projekt do opiniowania i konsultacji publicznych. Skrócenie terminu jest uzasadnione koniecznością pilnego procedowania projektu, bowiem jak najszybsze wdrożenie zmian przewidzianych przedmiotową regulacją skutkować będzie poprawą funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Wyniki konsultacji publicznych i opiniowania zostały omówione w raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania. Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0,08	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,08
budżet państwa	0,08	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,08
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	-0,08	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-0,08
budżet państwa	-0,08	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-0,08
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania

Projektowana regulacja będzie generować skutki finansowe dla sektora finansów publicznych, na poziomie ok. 78,3 tys. zł w roku wejścia w życie przepisów.

Wydatki te zostaną zrealizowane w ramach posiadanego limitu w części 15 budżetu państwa – Sądy powszechne, bez konieczności ubiegania się o dodatkowe środki, zarówno w roku wejścia w życie projektowanych przepisów, jak również w latach kolejnych.

Zmiany wprowadzane w zakresie tłumaczy języka migowego są zmianami doprecyzującymi istniejące już przepisy w zakresie możliwości korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, nie stanowią zatem zmian mogących generować dodatkowe koszty dla budżetu państwa.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Centralizacja list biegłych w systemie ROBUS oszacowana została na kwotę **78 320 zł brutto**.

Do obliczeń przyjęto następujące założenia:

- pracochołność – 440 roboczogodzin
- koszt roboczogodziny – 178 zł brutto

Centralizacja list biegłych w systemie ROBUS, obejmuje:

1. Komponent administracyjny
 - a) Centralizacja Rejestru:
 - Zmiana modelu danych.
 - Jednolity słownik specjalizacji.
 - Odnutowywanie opinii zleconych biegłemu.
 - b) Dostęp dla uprawnionych pracowników sądów do zarządzania informacjami w rejestrze biegłych sądowych:
 - Dodawanie nowych biegłych do rejestru.
 - Edycja i aktualizacja danych biegłych.
 - Wyszukiwanie biegłych według różnych kryteriów.
 - Logowanie zmian w historii wpisu w rejestrze.
 - Zarządzanie listą specjalizacji biegłych.
 - Zapewnienie kontroli dostępu do danych i funkcji na podstawie ról i uprawnień użytkowników.
2. Interfejsy API
 - a) Interfejs udostępniający dane z rejestru do wykorzystania przez Portal Informacyjny.
 - b) Interfejs odpytujący API po stronie Portalu Informacyjnego.
3. Proces budowy rejestru
 - a) Projekt techniczny rejestru.
 - b) Implementacja.
 - c) Przygotowanie infrastruktury.
 - d) Testowanie.
 - e) Nieprzewidziane zmiany.
 - f) Wdrożenie.
 - g) Dokumentacja rejestru.
 - h) Monitorowanie i wsparcie.

Szacowana pracochołność:

Zakres prac	Pracochołność (roboczogodziny)
Analiza i projekt techniczny, dokumentacja, harmonogram	72
Implementacja	240
Przygotowanie infrastruktury	8
Manualne testy i scenariusze testowe	40
Instalacja i konfiguracja	24
Dokumentacja	24
Zmiany	32
Razem	440

Analizując wpływ rozszerzenia systemu ROBUS o funkcje związane z rejestrami biegłych sądowych na koszty stałe utrzymania i obsługi tego systemu, należy stwierdzić, że nastąpi centralizacja list biegłych sądowych, co stanowi pewne uproszczenie. Natomiast dodanie pola „PESEL biegłego” nie wpłynie na koszty utrzymania systemu ROBUS.

	Zgodnie z przepisami § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym⁹⁾, w przypadku biegłych z zakresu daktylografii, wzywanych przez sąd w razie konieczności przesłuchania osób, które trwale lub okresowo doświadczają trudności w komunikowaniu się i posługują się językiem migowym, systemem językowo-migowym lub sposobem komunikowania się osób głuchoniewidomych, stawki wynoszą: – 2,21 % za tłumaczenie z języka migowego oraz z innych środków komunikowania, – 2,88 % za tłumaczenie na język migowy oraz na inne środki komunikowania kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa. Kwota bazowa w 2026 r. wynosi 1 935,26 zł, tak więc stawki tłumaczenia wynoszą odpowiednio: – 42,77 zł za tłumaczenie z języka migowego oraz z innych środków komunikowania, – 55,74 zł za tłumaczenie na język migowy oraz na inne środki komunikowania. Jednocześnie należy wskazać, że projektowana regulacja w zakresie zapewnienia osobom głuchym oraz osobom doświadczającym trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu tłumacza języka migowego ma na celu głównie usunięcie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie możliwości korzystania przez ww. osoby z bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych. Zatem nie powinno to wpłynąć na ewentualny wzrost częstotliwości korzystania z tego uprawnienia przez osoby głuche.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2026 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Projektowana zmiana nie będzie mieć wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.						
Niemierzalne		Dodanie § 2a w art. 5 u.s.p. zniesie barierę dla odbiorców normy, czyli osób głuchych oraz osób doświadczających trwale lub okresowo trudności w komunikowaniu się z powodu niedosłuchu, dochodzenia swoich praw						

⁹⁾ (Dz. U. z 2025 r. poz. 1444)

		ze względu na ewentualne dodatkowe koszty związane z udziałem tłumacza języka migowego w postępowaniu sądowym.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz: Zgodnie z projektowanymi przepisami, prezesi sądów okręgowych będą mieli obowiązek udostępniania listy biegłych sądowych, prowadzonej w systemie teleinformatycznym, następującym podmiotom: sądom, prokuraturom, Ministrowi Sprawiedliwości.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie przedmiotowego projektu ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny oraz na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne, wojskowe, Sąd Najwyższy	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☒ inne: ochrona danych osobowych	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	W zakresie ochrony danych osobowych przetwarzanych w systemie ROBUS należy wskazać, że od początku jego funkcjonowania, tj. od 2016 r., za jego pośrednictwem udostępniane są, uprawnionym podmiotom (w szczególności sądom), informacje o profesjonalnych uczestnikach postępowań sądowych, w tym radcach prawnych i adwokatach, zawierających również, w oparciu o istniejące już podstawy prawne, numer PESEL tych osób. System ten był projektowany w taki sposób, że nie identyfikuje się obecnie w nim podatności i zagrożeń dla ochrony danych osobowych. Dostęp do systemu jest reglamentowany, nadawany na wnioski uprawnionych podmiotów i zapewnia rozliczalność dostępu. Od momentu wdrożenia systemu ROBUS nie odnotowano przypadku naruszenia ochrony danych osobowych w systemie. Tym samym uznać można, że już w fazie projektowania systemu prawidłowo zidentyfikowano ryzyko i uwzględniono środki służące wyeliminowaniu zagrożenia naruszenia ochrony danych osobowych. Mając powyższe na uwadze, można przyjąć, że ryzyko naruszenia ochrony danych osobowych – rozumiane jako kombinacja prawdopodobieństwa wystąpienia określonego zdarzenia oraz jego skutków – nie są obecnie identyfikowane, bowiem budowa systemu oraz jego funkcjonalności zapobiegają możliwości ich zmaterializowania się.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego
Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?
Nie planuje się przeprowadzania ewaluacji efektów projektu.
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)
Brak załączników.

Raport z konsultacji publicznych i opiniowania
projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (UD379)

I. Informacje ogólne.

Niniejszy dokument stanowi wypełnienie obowiązku określonego w § 51 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), zgodnie z którym organ wnioskujący sporządza raport z konsultacji obejmujący omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania. Stosownie do postanowień Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych został udostępniony na stronie Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. Projekt został też wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – UD379.

II. Przebieg uzgodnień konsultacji publicznych i opiniowania.

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji publicznych pismem z dnia 30 marca 2026 r. z czternastodniowym terminem na zgłaszanie uwag. Skrócenie terminu względem wynikającego z § 40 ust. 3 pkt 1 Regulaminu pracy Rady Ministrów zostało uzasadnione koniecznością pilnego procedowania projektu z uwagi na fakt, że jak najszybsze wdrożenie zmian przewidzianych przedmiotową regulacją powinno skutkować poprawą funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W ramach konsultacji publicznych projekt został przesłany do następujących podmiotów:

1. Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju,
2. Fundacja im. Stefana Batorego,
3. Fundacja Świat Głuchych,
4. Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
5. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych,
6. Polska Fundacja Osób Słabosłyszących,
7. Polskie Stowarzyszenie Rzeczoznawców i Biegłych Sądowych,
8. Polskie Towarzystwo Ekspertów i Biegłych Sądowych,
9. Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów KSSiP „Votum”,
10. Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych,
11. Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA,
12. Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”,
13. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych „Pro Familia”,
14. Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce,
15. Stowarzyszenie Sędziów THEMIS,
16. Zarząd Główny Polskiego Związku Głuchych

Projekt ustawy został skierowany do opiniowania pismami z dnia 30 marca 2026 r. z czternastodniowym terminem na zgłaszanie uwag. Skrócenie terminu względem wynikającego z § 40 ust. 3 pkt 1 Regulaminu pracy Rady Ministrów zostało uzasadnione koniecznością pilnego procedowania projektu z uwagi na fakt, że jak najszybsze wdrożenie zmian przewidzianych przedmiotową regulacją powinno

skutkować poprawą funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. W ramach opiniowania projekt został przesłany do następujących podmiotów:

1. Sąd Najwyższy,
2. Krajowa Rada Sądownictwa,
3. Rzecznik Praw Obywatelskich,
4. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych,
5. Sąd Apelacyjny w Białymstoku,
6. Sąd Apelacyjny w Gdańsku,
7. Sąd Apelacyjny w Katowicach,
8. Sąd Apelacyjny w Krakowie,
9. Sąd Apelacyjny w Lublinie,
10. Sąd Apelacyjny w Łodzi,
11. Sąd Apelacyjny w Poznaniu,
12. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie,
13. Sąd Apelacyjny w Szczecinie,
14. Sąd Apelacyjny w Warszawie,
15. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu.

III. Omówienie wyników przeprowadzonych konsultacji publicznych i opiniowania.

Zgłoszone uwagi oraz przedstawienie wyników konsultacji publicznych i opiniowania zawarto w tabeli stanowiącej załącznik do niniejszego raportu.

IV. Przedstawienie wyników zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt nie wymaga przedłożenia innym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania konsultacji lub uzgodnienia.

V. Wskazanie podmiotów, które zgłosiły zainteresowanie pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa, wraz ze wskazaniem kolejności dokonania zgłoszeń albo informację o ich braku.

Nie zgłoszono zainteresowania pracami nad projektem w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

Załączniki:

- tabela uwag do projektu, zgłoszonych w toku konsultacji publicznych i opiniowania.

ZESTAWIENIE UWAG

DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – PRAWO O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH (UD379)

ZGŁOSZONYCH W RAMACH OPINIOWANIA I KONSULTACJI

Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający uwagę	Treść uwagi	Stanowisko projektodawcy
1.	art. 1 pkt 1	Sąd Najwyższy	Po pierwsze, w projekcie przewiduje się dodanie art. 5 § 2a, który stanowi, że osoba głucha ma prawo do występowania przed sądem w znanym przez nią języku migowym i bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza tego języka. Przepis ten jest identyczny w swej konstrukcji jak unormowanie obecnie obowiązującego art. 5 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1860, dalej: u.s.p.), który zapewnia bezpłatną pomoc tłumacza osobie niewładającej w wystarczającym stopniu językiem polskim. W projekcie nie przewidziano jednak, jak ma to miejsce w przypadku tłumacza języka naturalnego, procedury przyznawania tłumacza języka migowego. Wypełnienie tej luki wymaga stosownej nowelizacji art. 5 § 3 u.s.p., który stanowi, że o przyznaniu tłumacza osobie, o której mowa w § 2, orzeka sąd właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Wniosek o przyznanie tłumacza zgłoszony w toku sprawy rozpoznaje sąd tej instancji, w której sprawa się toczy. Zmiana powinna polegać na zmodyfikowaniu odesłania zawartego w powyższym unormowaniu przez wymienienie w nim nie tylko § 2, ale także dodawanego § 2a. Biorąc bowiem pod uwagę, że pomoc tłumacza języka migowego odbywa się na takich samych zasadach jak języka naturalnego, także kwestie proceduralne związane z przyznaniem tłumacza powinny być uregulowane tak samo.	Uwaga uwzględniona.

2.	art. 1 pkt 1	Stowarzyszenie Polski Instytut Sprawa Głuchych	Działając w imieniu Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych, w ramach procesu konsultacji publicznych, zgłaszamy uwagę do przedstawionego projektu w zakresie brzmienia projektowanego art. 5 § 2a. Wnosimy o nadanie mu następującej, doprecyzowanej treści: „§ 2a. Osoba głucha ma prawo do występowania przed sądem w wybranym przez siebie języku migowym, w szczególności w polskim języku migowym (PJM), oraz do bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza zapewniającego skuteczną komunikację”. UZASADNIENIE MERYTORYCZNE 1. Wdrożenie standardów międzynarodowych i konstytucyjnych Proponowana przez Instytut modyfikacja stanowi niezbędne przełożenie na grunt krajowy art. 13 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. W obecnym brzmieniu projektowanym przez Ministerstwo ("w znanym przez nią języku migowym") standard ten jest niepełny. Proponowana przez nas zmiana stanowi pełniejszą realizację art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (prawo do sądu), gwarantując, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości nie będzie jedynie formalny, lecz faktyczny. 2. Podmiotowość komunikacyjna i ranga Polskiego Języka Migowego (PJM) Wskazanie wprost na Polski Język Migowy (PJM) jest uzasadnione jego statusem jako języka naturalnego, posiadającego własną strukturę gramatyczną. Użycie w projekcie rządowym ogólnego sformułowania "znany język" jest zbyt nieostre i może w praktyce prowadzić do narzucania Systemu Językowo-Migowego (SJM). Przyznanie stronie prawa do wyboru języka jest wyrazem szacunku dla jej podmiotowości i gwarancją swobody wypowiedzi procesowej. 3. Standard „skutecznej komunikacji” jako gwarancja prawna	Uwaga nieuwzględniona. Projektowane umożliwienie uprawnionemu korzystania z pomocy tłumacza języka powiązane z prawem występowania przed sądem w znanym osobie uprawnionej języku migowym w sposób dostateczny gwarantuje możliwość korzystania z wybranego przez uprawnionego języka migowego. Jednocześnie potencjalne problemy ze skutecznością tłumaczenia – podobnie jak w przypadku osoby niewładającej językiem polskim – nie są przedmiotem szczególnej regulacji, mogą zaś stać się podstawą zmiany tłumacza i przybrania innego (nie jest bowiem spełniona uprawnienie występowania przed sądem w znanym przez daną osobę języku migowym, jeżeli tłumacz nie gwarantuje odpowiedniego poziomu tłumaczenia).
----	--------------	--	---	--

			Wprowadzenie wymogu zapewnienia „skutecznej komunikacji” jest kluczowe. Sam fakt obecności tłumacza "znanego języka" (jak proponuje rząd) nie gwarantuje zrozumienia specjalistycznej terminologii prawniczej. Standard „skutecznej komunikacji” przenosi nacisk na rzeczywistą zrozumiałość przekazu. Pełni on funkcję zabezpieczającą – pozwala na zmianę biegłego w sytuacji, gdy bariery lingwistyczne uniemożliwiają osobie głuchej realną obronę swoich praw. 4. Sprawność postępowań i rzetelność orzekania Z punktu widzenia nauki prawa, skuteczna komunikacja jest warunkiem koniecznym do prawidłowego ustalenia faktów. Precyzyjne określenie standardu tłumaczenia w art. 5 § 2a bezpośrednio wpłynie na trafność wyroków i ograniczy liczbę skarg kasacyjnych czy apelacji opartych na zarzutach naruszenia prawa do obrony i niewłaściwego zrozumienia intencji strony. Reasumując: Przyjęcie poprawki w brzmieniu zaproponowanym przez Instytut jest niezbędne dla zapewnienia spójności polskiego systemu prawnego z zobowiązaniami międzynarodowymi. Postulowana treść art. 5 § 2a eliminuje ryzyko tworzenia przepisów o charakterze iluzorycznym, zastępując nieostre sformułowania projektodawcy precyzyjnymi gwarancjami procesowymi. Tak sformułowana norma staje się realnym instrumentem ochrony prawnej, a nie jedynie symbolicznym zapisem w ustawie ustrojowej. Implementacja zaproponowanych rozwiązań jest warunkiem niezbędnym dla urzeczywistnienia konstytucyjnych i konwencyjnych standardów ochrony prawnej, co pozwoli na wyeliminowanie barier o charakterze dyskryminacyjnym i zapewnienie pełnej inkluzywności postępowań sądowych.	
--	--	--	---	--

3.	art. 1 pkt 1	Polski Związek Głuchych	Polski Związek Głuchych popiera proponowane zmiany w w/w projekcie ustawy w zakresie drugiego celu, w którym planuje się wprowadzenie jednoznacznie brzmiącego przepisu umożliwiającego osobom głuchym bezpłatną pomoc tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych na tych samych zasadach jak osoby niewładające w wystarczającym stopniu językiem polskim korzystają z pomocy tłumacza przysięgłego. Proponowana zmiana jest właściwa i zgodna z Konwencją o Prawach Osób z Niepełnosprawnymi. Zmiana ta umożliwi osobom głuchym korzystanie z bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego w postępowaniach sądowych na tych samych zasadach jak osobom słyszącym, niewładającym w wystarczającym stopniu językiem polskim, którzy korzystają z pomocy tłumacza przysięgłego. Dla osób głuchych naturalnym i pierwszym językiem jest język migowy, w przypadku obywateli polskich jest to polski język migowy.	Uwaga niewymagająca stanowiska
4.	art. 1 pkt 1	Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji	PIIT z uznaniem odnosi się inicjatywy resortu sprawiedliwości. Jej celem jest uporządkowanie przepisów w zakresie dostępu do tłumacza języka migowego we wszystkich aspektach funkcjonowania sądów powszechnych. Sugerowane przez PIIT do projektu zmiany nie dotyczą zakresu obowiązku zapewnienia tłumacza języka migowego. Uregulowane jest to w ustawie dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz przepisach regulujących postępowania sądowe. Proponowane przez PIIT zmiany zmierzają do doprecyzowania osób władnych do podejmowania decyzji o zapewnieniu tłumaczenia oraz dostosowania (ograniczenia) zakresu zobowiązania do tłumaczenia na język migowy do przepisów ustawy z roku 2011 o polskim języku migowym oraz w/w ustawy z 2019 r. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o ustroju sądów powszechnych (u.s.p.) zasadniczo reguluje wyłącznie administracyjne funkcjonowanie sądów, a nie postępowanie przed nimi. W	Uwagi nieuwzględnione, niezasadne.

			odniesieniu do kontaktu głuchej osoby z sądem w każdej sytuacji – od zasięgnięcia informacji, przez udział w postępowaniu oraz otrzymanie informacji o jego wyniku (np. odpis wyroku) – w każdej z nich Głuchy ma prawo do komunikowania się w formie dla tej osoby zrozumiałej, z uwzględnieniem rodzaju jej niepełnosprawności. Przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się gwarantują Głuchym obsługę w języku migowym w kontaktach z organami administracji publicznej. Dostępność zobowiązane są zapewnić jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.). Obejmuje to organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa oraz sądy i trybunały. Jak wynika z wyżej przytoczonych przepisów, Głuchy w sferze administracyjnych kontaktów z sądem ma zagwarantowane udogodnienia z zakresu dostępności cyfrowej i dostępności informacyjno-komunikacyjnej. W sytuacjach poza zakresem postępowania sądowego o udogodnieniach dla Głuchego powinien decydować koordynator dostępności w danym sądzie lub dyrektor administracyjny. Nieco zaskakujące jest umieszczenie przepisu nakazującego ustanowienie tłumacza dla celów występowania przed sądem w ustawie o ustroju sądów powszechnych, która reguluje administracyjną sferę funkcjonowania sądu, a nie w przepisach odrębnych jak kpc lub kpk. Jeżeli jednak celem tego przepisu jest zagwarantowanie prawa do rzetelnego procesu, unikanie dyskryminacji oraz zapewnienie komunikacji społecznej gwarantowanej przez Konstytucję RP, to potwierdzenie, iż sąd, stwierdzając okoliczność nieposługiwania się przez daną osobę w wystarczający sposób językiem urzędowym sądu,	
--	--	--	--	--

			zobowiązany jest zapewnić udział tłumacza w postępowaniu, jest okolicznością pozytywną. Dotychczasowa ustawa o sądach powszechnych w ułomny sposób gwarantuje Głuchemu prawo do korzystania z tłumaczenia. Zawiera gwarancję prawną (§§ 1–2, 2a), ale mechanizm jej realizacji (§ 3 art. 5 ustawy o ustroju sądów powszechnych) wydaje się działać jedynie na etapie postępowania (sądowego). W postępowaniu cywilnym (w tym rejestrowym), karnym, etc. i tak zachodzi potrzeba stosowania przepisów regulujących dane postępowanie (np. w karnym art. 74 kpk i 204 kpk). Przepis w obecnym brzmieniu nakłada obowiązek zapewnienia tłumacza w każdym języku migowym, a nie tylko w ramach języków wymienionych w ustawie o polskim języku migowym. W odniesieniu do postępowania przed sądem jest to przepis uzasadniony w kontekście prawa do rzetelnego procesu. Na etapie kontaktu administracyjnego byłby niespójny z innymi, ustawowymi regulacjami i mógłby generować dodatkowe koszty dla sądu. Proponowana w art. 1 pkt. 1) projektu nowelizacja (zmiana w art. 5 ustawy o ustroju sądów powszechnych) idzie w dobrym kierunku. Przepisy powinny jasno określać prawo Głuchego do porozumiewania się z sądem w toku procesu. W sferze administrowania wymiaru sprawiedliwości powinny być analogiczne do istniejących, regulacji polskiego prawa dostępciościowego. W sferze administracyjnych kontaktów z sądem nie zachodzi potrzeba korzystania z pomocy biegłego. 9. Sugerujemy zmianę redakcji przepisu art. 5. [Język urzędowy przed sądami; korzystanie z pomocy tłumacza] na następującą: „§ 1. Językiem urzędowym przed sądami jest język polski. § 2. O udogodnieniach dla osób głuchych w zakresie kontaktu z sądem decyduje dyrektor administracyjny. Zapewnia m.in. bezpłatne skorzystanie z tłumacza w znanym osobie głuchej języku migowym, o którym mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się.	
--	--	--	--	--

			§ 4. O przyznaniu tłumacza osobie, o której mowa w § 3, orzeka sąd właściwy do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji. Wniosek o przyznanie tłumacza zgłoszony w toku sprawy rozpoznaje sąd tej instancji, w której sprawa się toczy.” § 3. Osoba niewładająca w wystarczającym stopniu językiem polskim ma prawo do występowania przed sądem w znanym przez nią języku i bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza. Do osoby głuchej przepis stosuje się odpowiednio. Proponowany przepis w sferze administrowania sądem jest spójny z polskim prawem dostępnościowym, t.j. prawem Głuchego do komunikowania się w sferze publicznej w znanym mu języku migowym. Nakłada na sądy, na etapie przedprocesowym, obowiązek zapewnienia tłumaczenia na języki migowe, o których mowa w ustawie z 2011, a nie na każdy język migowy znany osobie, która pojawi się w sekretariacie sądu. Wskazuje kierownika jednostki jako osobę właściwą do zapewnienia udogodnień i odpowiedzialną za zapewnienie tłumacza. Na tym etapie nie ma możliwości ani potrzeby ustanowienia biegłego dla tłumaczenia języka migowego. Wymagania co do zakresu usługi i jakości tłumaczenia określone są w umowach zawieranych od 2019 r. przez dyrektorów administracyjnych. Potwierdza to istniejąca praktyka, skonkretyzowana w usłudze tłumacza PJM online dla sądów. Wyraźnie rozgranicza obowiązki w sferze administracyjnego i orzeczniczego funkcjonowania sądu. Wydaje się, że przepisy kpc i kpk w wystarczającym stopniu gwarantują prawo do rzetelnego procesu i obowiązek ustanowienia tłumacza (jakiegokolwiek języka migowego), ale art. 5 (nowy § 3 i 4) można pozostawić jako dodatkową wytyczną dla sądu. Zwłaszcza, że znajdzie zastosowanie w każdym postępowaniu przed sądem. 11. Na kanwie komentowanego przepisu można rozważyć celowość upowszechnienia w sądach apelacyjnych stanowiska koordynatora ds. dostępności, uprawnionego na	
--	--	--	---	--

			mocy stosownych porozumień, do działania we wszystkich sądach apelacji.	
5.	art. 1 pkt 2 lit. a	Sąd Najwyższy	Po drugie, należy zauważyć, że projektodawcy proponują zawrzeć w zmodyfikowanym art. 157 § 1 u.s.p. sformułowanie „system teleinformatyczny, którego administratorem jest Minister Sprawiedliwości”. Wskazanie jednak, że to Minister Sprawiedliwości jest administratorem systemu, biorąc pod uwagę treść art. 175da § 3 u.s.p. w zw. z art. 175da § 1 u.s.p., jest zbędne. Z tych ostatnich przepisów jednoznacznie wynika bowiem, że system teleinformatyczny, w którym znajduje się lista biegłych sądowych jest sądowym systemem teleinformatycznym w rozumieniu art. 175da § 1 u.s.p., a te systemy, co wynika z art. 175da § 3 u.s.p. są administrowane przez Ministra Sprawiedliwości. Nie ma zatem, jak wskazano to powyżej, potrzeby powielania w art. 157 § 1 u.s.p. w brzmieniu proponowanym w projekcie treści już wynikającej z art. 175da § 1 i 3 u.s.p.	Uwaga uwzględniona.
6.	art. 1 pkt 2 lit. a i b	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	Stosownie do dyspozycji art. 157 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych powoływanej dalej z zastosowaniem skrótu „u.s.p.”, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 2 lit. a projektu, każdy z prezesów sądów okręgowych ma prowadzić – nowo tworzoną – listę biegłych sądowych i wykorzystywać do prowadzenia tej listy system teleinformatyczny, którego administratorem jest Minister Sprawiedliwości. W świetle wyjaśnień zamieszczonych w uzasadnieniu projektu (str. 2) system teleinformatyczny, w którym ma być prowadzona lista biegłych sądowych (a precyzyjniej – listy biegłych sądowych prowadzone przez poszczególnych prezesów sądów okręgowych), jest jednym z sądowych systemów teleinformatycznych, o których mowa w art. 175da § 2 i 3 u.s.p. Zgodnie z art. 157 § 1b pkt 4 in fine u.s.p., dodawanym przez art. 1 pkt 2 lit. b projektu, nowo tworzona lista biegłych	Uwaga dotycząca dopuszczalności zamieszczania na liście biegłych sądowych numeru telefonu biegłego sądowego nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy z faktu obowiązkowego zamieszczenia na liście biegłych sądowych nr telefonu biegłego wynika obowiązek udostępnienia takich danych przez biegłego w toku ubiegania się o powołanie biegłym. Biegli ustanowieni przed wejściem w życie ustawy – zgodnie z art. 2 nowelizacji – będą mogli lecz nie będą musieli uzupełnić tę informację. Uwaga dotycząca możliwości ujawniania numeru PESEL w ramach powszechnie dostępnej listy biegłych sądowych uwzględniona.

		sądowych ma zawierać m.in. numer telefonu biegłego sądowego. Tymczasem brak jest przepisu prawa materialnego, który nakładałby na biegłego sądowego obowiązek posiadania i posługiwania się telefonem dla celów służbowych [to jest realizacji zadań (obowiązków) biegłego sądowego]. W myśl bowiem (nienowelizowanego przez projekt) art. 157 § 1a zdanie pierwsze u.s.p.: „Biegły wpisany na listę biegłych sądowych ma obowiązek posiadania konta w portalu informacyjnym [...]”. Portal informacyjny to system informatyczny uregulowany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie portalu informacyjnego powoływanym dalej z zastosowaniem skrótu „rozporządzenie w sprawie portalu informacyjnego”, wydanym na podstawie art. 53e § 2 u.s.p. Abstrahując od kwestii, że określone obowiązki zostały nałożone na użytkownika portalu informacyjnego jedynie w rozporządzeniu, a nie w ustawie, § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie portalu informacyjnego dla założenia konta osoby fizycznej w portalu informacyjnym wymaga numeru telefonu jedynie opcjonalnie. Tym samym – wobec brzmienia § 4 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie portalu informacyjnego, w powiązaniu z art. 157 § 1a zdanie pierwsze u.s.p. – brak jest podstaw prawnych do żądania zamieszczania na liście biegłych sądowych numeru telefonu biegłego sądowego. Umieszczenie takiej danej (informacji) w (zasadniczo) publicznie dostępnym rejestrze może być bowiem jedynie pochodną obowiązku przetwarzania tej danej, a obowiązku taki nie wynika z obowiązujących przepisów. Co za tym idzie opiniowany art. 157 § 1b pkt 4 in fine u.s.p., dodawany przez art. 1 pkt 2 lit. b projektu, narusza zasadę legalizmu (zgodności z prawem) z art. 5 ust. 1 lit. a) rozporządzenia 2016/6797. W świetle – wynikającej z art. 87 rozporządzenia 2016/6798 – zasady szczególnej ochrony krajowego numeru	
--	--	--	--

			identyfikacyjnego, którym w polskim systemie prawnym jest numer PESEL, niezrozumiały dla organu właściwego w sprawie ochrony danych osobowych jest art. 157 § 1d zdanie drugie u.s.p., dodawany przez art. 1 pkt 2 lit. b projektu, zgodnie z którym biegły może wyrazić zgodę na ujawnienie na liście biegłych sądowych dostępnej w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem wyszukiwarki biegłych sądowych swój numer PESEL (art. 157 § 1d zdanie drugie u.s.p. odsyła m.in. do art. 157 § 1b pkt 2 u.s.p.). Wobec pominięcia tej kwestii w uzasadnieniu, które dość szczegółowo odnosi się do kwestii upubliczniania danych osobowych biegłych sądowych zawartych na listach biegłych sądowych (str. 4), organ nadzorczy zwraca się do projektodawcy o wskazanie celu przedmiotowej regulacji.	
7.	art. 1 pkt 2 lit. b	SA w Wrocławiu	Odpowiadając na pismo z dnia 30 marca 2026 r. (DL-IV.460.5.2026), dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (z dnia 27 marca 2026 r., nr w wykazie UD379), uprzejmie informuję, że w okręgu apelacji wrocławskiej uwagi do projektu zgłosił Inspektor Ochrony Danych w Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu: „W ocenie Inspektora Ochrony Danych przedłożony projekt zmian jest zgodny z przepisami ochrony danych osobowych. Niemniej jednak przewidziane w projektowanym art. 157 § 1d. założenie, iż biegły może wyrazić zgodę na ujawnienie na liście biegłych sądowych dostępnej w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem wyszukiwarki biegłych sądowych (dostęp zapewniony wszystkim obywatelom) także danych, o których mowa w § 1b pkt 2 (numer PESEL a w przypadku gdy dana osoba nie posiada numeru PESEL – serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość) nie znajduje uzasadnienia. Numer PESEL jest daną ewidencyjną i identyfikacyjną, jego przetwarzanie musi być ściśle uzasadnione. Tym samym, w ocenie Inspektora Ochrony Danych, PESEL nie jest niezbędny wszystkim użytkownikom wyszukiwarki (obywatelom). Tym samym rekomenduję rozważenie	Uwaga uwzględniona.

			wykreślenia tego zapisu z projektu zmian. Natomiast możliwość dobrowolnego ujawnienia dodatkowych danych kontaktowych jest zgodna z art. 6 ust. 1 lit. a RODO (zgoda osoby, której dane dotyczą).”	
8.	art. 1 pkt 2 lit. b	SA w Warszawie	W art. 157 ustawy PUSP w projektowanym § 1d wskazano, że biegły może wyrazić zgodę na ujawnienie na liście biegłych sądowych dostępnej w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem wyszukiwarki biegłych sądowych także danych, o których mowa w § 1b pkt 2, 3 lub 4, a zatem również numeru PESEL, a w przypadku, gdy dana osoba nie posiada numeru PESEL – serii i numeru dokumentu potwierdzającego tożsamość. Pomimo dobrowolności podania tych danych, sugerowanie podania tych danych jest nieadekwatne i naruszające zasadę minimalizacji danych, w szczególności również naruszać może szczególną ochronę numeru identyfikacyjnego osoby fizycznej.	Uwaga uwzględniona.
9.	art. 1 pkt 2 lit. b	Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych	Istotne wątpliwości organu właściwego w sprawie ochrony danych osobowych budzi art. 1 pkt 3 projektu uchylający art. 175da § 9 u.s.p. Opiniowany projekt dotyczy bowiem biegłych sądowych (i – w wąskim zakresie – uczestnictwa w postępowaniach tłumaczy języka migowego). Art. 175da § 9 u.s.p., który ma być uchylony przez art. 1 pkt 3 projektu, miał zaś być przepisem stanowiącym delegację ustawową dla wydania przez Ministra Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, rozporządzenia porządkującego i standaryzującego sądowe systemy teleinformatyczne, o których mowa w art. 175da § 1 i 2 u.s.p. Biorąc zatem pod uwagę brak związku tego przepisu z zasadniczym przedmiotem opiniowanego projektu, jak również faktyczną istotność (ważkość) wynikającą z jego uchylenia, w opinii Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych tak daleko idąca interwencja legislacyjna powinna być przedmiotem odrębnego procesu legislacyjnego	Uwaga uwzględniona o tyle, że odstąpiono od uchylenia art. 175da § 9 u.s.p. na rzecz modyfikacji zawartej w nim delegacji ustawowej.

			poprzedzonego przeprowadzeniem szczegółowej analizy i namysłem. Zdecydowanie niewystarczające jest – zdaniem organu nadzorczego – stwierdzenie (uzasadnienie – str. 1 i 5), iż za uchyleniem art. 175da § 9 u.s.p. przemawia okoliczność, że delegacja do wydania przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia na jego podstawie nie została dotąd wykonana. Z uwagi na powyższe organ właściwy w sprawie ochrony danych osobowych wnosi o rozważenie usunięcia z projektu art. 1 pkt 3.	
10.	art. 1 pkt 2	Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji	W odniesieniu do drugiej kwestii PIIT z zadowoleniem wita cyfryzację rejestru biegłych sądowych oraz zwiększenie jego dostępności. 1. PIIT pozytywnie ocenia zapowiedź prowadzenia listy biegłych w systemie teleinformatycznym oraz powszechnego udostępniania poprzez sieć teleinformatyczną ich podstawowych danych. 2. Nie do końca jest zrozumiała treść przepisu „§1d. Lista biegłych sądowych w zakresie ograniczonym do danych, o których mowa w § 1b pkt 1, 5 i 6, jest dostępna w siedzibie sądu oraz za pośrednictwem wyszukiwarki biegłych sądowych w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych.”. Skoro objęte tym przepisem dane są dostępne powszechnie, to na czym polega ich dodatkowa dostępność w siedzibie sądu? 3. Niezależnie od przepisu nakazującego prezesowi sądu okręgowego zamieszczanie w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej sądu informacji o adresie, pod którym w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych jest dostępna wyszukiwarka biegłych sądowych, PIIT uważa, że link do takiej wyszukiwarki powinien być widoczny w portalu rejestrów sądowych oraz na stronie podmiotowej ministerstwa sprawiedliwości. Wydaje się, że nie wymaga to przyjęcia dodatkowych przepisów. Natomiast zwiększy wygodę użytkowników wymiaru sprawiedliwości.	Uwagi nieuwzględnione i niezasadne.

		4. W odniesieniu do nowego przepisu art. 157 § 1b ustawy o ustroju sądów powszechnych wydaje się, że brakuje w nim wytycznych do działania prezesa sądu w sytuacji, gdy biegły wezwany do uzupełnienia danych ich nie dostarczy. Wydaje się, że przepis § 6. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie biegłych sądowych nie do końca ma zastosowanie do tej sytuacji. 5. Odnosząc się do kwestii rejestru biegłych sądowych, PIIT pragnie zwrócić uwagę na istotne rozróżnienie, które powinno znaleźć odzwierciedlenie w projektowanych przepisach. Rejestr biegłych - tłumaczy języka migowego może dotyczyć wyłącznie tłumaczeń wykonywanych w toku postępowania sądowego – a więc czynności wymagających złożenia przyrzeczenia i ponoszenia odpowiedzialności prawnej za treść tłumaczenia. W sferze administracyjnego funkcjonowania sądów – obejmującego m.in. biura podawcze, sekretariaty, punkty informacyjne oraz strony internetowe sądów – w której zapewnienie dostępności cyfrowo-komunikacyjnej dla osób Głuchych odbywa się to w oparciu o przepisy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W tej sferze funkcjonują już sprawdzone rozwiązania rynkowe, w tym usługi zdalnego tłumacza PJM online, wdrożone przez wyspecjalizowane podmioty na podstawie obowiązującego prawa. PIIT wyraża obawę, że nieprecyzyjne sformułowanie projektowanych przepisów może prowadzić do błędnej interpretacji, jakoby wszelki kontakt Głuchego z sądem wymagał udziału tłumacza z rejestru biegłych. Takie rozumienie byłoby sprzeczne z duchem ustawy o dostępności, generowałoby nieuzasadnione koszty dla sądów i w praktyce ograniczałoby dostępność. Postulujemy, by przepisy wyraźnie wskazywały, że wymóg korzystania z tłumacza przysięgłego/biegłego dotyczy wyłącznie postępowania sądowego w ścisłym tego słowa znaczeniu, natomiast w sferze administracyjnej obsługi Głuchych sądy są zobowiązane korzystać z rozwiązań dostępnościowych wynikających z ustawy z 2019 r. 6.	
--	--	--	--

			Zwracamy także uwagę, że dostęp do listy tłumaczy przysięgłych w Polsce, poprzez portal e-sprawiedliwość, następuje z użyciem linku https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/tlumacze-przysiegli/lista-tlumaczy-przysieglych/search.html?Title=2. Być może jest to zamierzony zabieg. Jednak uruchomienie nowej wyszukiwarki będzie wymagało aktualizacji danych w unijnym portalu. Podobnie aktualizacji wymagać będą informacje pod linkiem https://e-justice.europa.eu/topics/find-legal-professional/find-expert/pl	
11.	art. 2	SA w Warszawie	Wydaje się również, że wskazany w projekcie ustawy zmieniającej termin uzupełnienia list (3 miesiące), może być w przypadku Sądu Okręgowego w Warszawie trudny do zachowania, z uwagi na ilość biegłych sądowych. Proces będzie wymagał zwrócenia się do biegłych o aktualizację danych i zgód na ich przetwarzanie, a następnie zasilenie danymi bazy systemu ROBUS.	Uwaga uwzględniona o tyle, że termin trzech miesięcy będzie terminem jedynie instrukcyjnym na wystąpienie przez prezesów sądów do biegłych o uzupełnienie danych.